

Η απομυθοποίηση του βιβλίου της Αποκάλυψης του Ιωάννη (Μέρος Α')

Εισαγωγή

Το βιβλίο της «Αποκάλυψης» είναι το 27ο και τελευταίο βιβλίο της Καινής Διαθήκης και αποτελεί το επιστέγασμα της Βίβλου. Είναι από τα πιο πολυσυζητημένα, αμφιλεγόμενα και διαφορετικώς ερμηνευμένα κείμενα στην λογοτεχνική παραγωγή του Χριστιανισμού.

Επανέρχεται στην επικαιρότητα αρκετά συχνά, ειδικά όταν ανακύπτουν δεινά και προβλήματα που μαστίζουν την ανθρωπότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Εκκλησίες, εκκλησιαστικές και παρεκκλησιαστικές οργανώσεις, αδελφότητες μοναχών, σχέτες, συνομωσιολόγοι, καταστροφολόγοι και λοιποί καταστροφολάγνοι, προσπαθούν ο καθένας με τον τρόπο του να δώσουν μια ερμηνεία σε σύγχρονα γεγονότα, έχοντας ως βάση τους το βιβλίο αυτό.

Το κείμενο χαρακτηρίζεται ως «αποκάλυψη» ήδη από τον πρώτο στίχο, ενώ αλλού αναφέρεται και ως «προφητεία». Είναι όμως; Μας αποκαλύπτει μελλοντικά πράγματα που δεν ξέρουμε; Μας δια φωτίζει σε κάτι που για μας είναι «καλυμμένο»; Πολύ περισσότερο, προφητεύει κάτι; Σύμφωνα με την εκκλησιαστική παράδοση που τελικά επικράτησε, η «Αποκάλυψη» γράφτηκε από τον Ιωάννη τον μαθητή του Ιησού, όταν ήταν εξόριστος στο νησί της Πάτμου, περίπου το 93-96 κ.ε. Γράφω «επικράτησε», διότι κατά τους πρώτους αιώνες το βιβλίο αυτό ήταν αμφίβολης προέλευσης, όπως και το περιεχόμενό του. Μάλιστα στον πρώιμο Χριστιανισμό προκάλεσε δογματικές έριδες ουκ ολίγες φορές, όπως με το δόγμα της «χιλιετούς» επίγειας Βασιλείας του Θεού. Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα με την σειρά, εξετάζοντάς τα από τις πηγές ...

Πίνακας περιεχομένων

- «Αποκάλυψη»
 - α) Συγγραφέας
 - β) Τόπος συγγραφής
 - γ) Έτος συγγραφής
- Δομή και περιεχόμενο της «Αποκάλυψης»
- Το χρονικό εύρος της επαλήθευσης των «προφητειών»

«Αποκάλυψη»

α) Συγγραφέας

Στο βιβλίο της «Αποκάλυψης», το όνομα «Ιωάννης» αναφέρεται τέσσερις φορές. Σε καμία περίπτωση όμως δεν αναφέρεται ότι είναι ο επιστήθιος μαθητής του Ιησού. Αντιθέτως, όταν αναφέρεται στους αποστόλους, ποτέ δεν συγκαταλέγει τον εαυτό του ανάμεσά τους. Όταν βλέπει τους 24 πρεσβυτέρους να κάθονται σε θρόνους περικυκλώνοντας τον θρόνο του Θεού, πουθενά δεν αναφέρει ότι ήταν και αυτός ανάμεσά τους...

*θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος καὶ ὁ καθήμενος ἦν ὅμοιος ὀράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίνῳ• καὶ ἴρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος ὀράσει σμαραγδίνῳ καὶ **κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἴκοσι καὶ τέσσαρες καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας πρεσβυτέρους** καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς καὶ ἔσχον ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.*

(Αποκάλυψη, 4:2-4)

Σύμφωνα με την παράδοση της Εκκλησίας, είναι οι 12 πατριάρχες των Εβραίων (που εκπροσωπούν την «παλαιά οικονομία») και οι υπόλοιποι 12 είναι οι απόστολοι (που εκπροσωπούν αντίστοιχα την «νέα οικονομία» του Θεού). Η «αγία Ιερουσαλήμ», που την βλέπει να κατεβαίνει από τον ουρανό, έχει ένα μεγάλο και ψηλό τείχος που το στηρίζουν δώδεκα πυλώνες και στους πυλώνες βρίσκονται ισάριθμοι άγγελοι, οι οποίοι έχουν γραμμένα τα ονόματα των δώδεκα φυλών του Ισραήλ (Αποκάλυψη, 21:12). Το τείχος αυτό έχει δώδεκα θεμέλια με τα ονόματα των δώδεκα αποστόλων (Αποκάλυψη, 21:14).

Ο πατριάρχης Αλεξανδρείας Διονύσιος (190- 265 κ.ε.) δέχεται ότι το κείμενο αυτό ανήκει σε κάποιον «άγιο εκκλησιαστικό άνδρα», αλλά όχι στον απόστολο Ιωάννη. Έχοντας ως δεδομένο ότι το «Κατά Ιωάννην» γράφτηκε από τον ομώνυμο απόστολο όπως επίσης και η πρώτη «καθολική» επιστολή (απορρίπτει τις άλλες δύο ως νόθες) και συγκρίνοντας τα με την «Αποκάλυψη», παρατηρεί διαφορά στο ύφος, στον τρόπο γραψίματος, στο λεξιλόγιο, στο συντακτικό. Παρατηρεί ότι πολλές φορές ο συγγραφέας περιττολογεί και αναφέρει ότι πολλοί είχαν το όνομα «Ιωάννης» (όπως και σήμερα). Στο ερώτημα «ποιός Ιωάννης είναι ο συγγραφέας;», η απάντησή του Διονυσίου είναι: «*Ποιος δε ούτος, άδηλον*» (Εκκλησιαστική Ιστορία, 7:25:12).

Τις πληροφορίες αυτές τις αντλούμε από αποσπάσματα του χαμένου έργου του Διονυσίου, «Επαγγελίες», που παραθέτει ο Ευσέβιος Καισαρείας στην εκκλησιαστική του ιστορία.

Όπως θα δούμε παρακάτω, όταν θα εξετάσουμε την ιστορική πορεία του βιβλίου αυτού μέσα από τους κανόνες της Εκκλησίας, θα καταλάβουμε ότι η καθιερωμένη αντίληψη που θέλει τον απόστολο Ιωάννη ως συγγραφέα της «Αποκάλυψης» δεν ήταν ούτε αυτονόητη ούτε δεδομένη, αλλά ταλάνισε επί αιώνες την Εκκλησία.

β) Τόπος

Ο τόπος όπου λαμβάνει ο Ιωάννης την «αποκάλυψη» δηλώνεται σαφέστατα· είναι το νησί της Πάτμου. Εκεί «είδε» και εκεί έγραψε. Αυτό δηλώνεται στο ίδιο το κείμενο, ότι δηλαδή κατέγραφε επί τόπου όσα «έβλεπε» και «άκουγε», παρ' ότι ήταν σε έκσταση(!). «*Σφράγισον ἃ ἔλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί καὶ μὴ ταύτᾳ γράψης*» (Αποκάλυψη, 10:4). Ο Ιησούς υποτίθεται ότι λέει στον Ιωάννη στο τέλος του βιβλίου, «*μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου*» (Αποκάλυψη, 22:7). Ο ίδιος ο Ιησούς στην αρχή του βιβλίου, του δίνει την εντολή «*ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον*» (1:11). Στην πραγματικότητα κατασκευάστηκε. Και μάλιστα σε τουλάχιστον δύο φάσεις.

γ) Έτος συγγραφής

Το έτος συγγραφής τοποθετείται επισήμως μεταξύ 93-96 κ.ε., αν λάβουμε υπόψη όσα ισχυρίζεται ο Ειρηναίος της Λυών. Όμως, υπάρχει και μια δεύτερη πηγή πληροφόρισης, ο Θεοφύλακτος Βουλγαρίας, ο οποίος αναφέρει ότι γράφτηκε 32 χρόνια μετά την «ανάληψη» του «Χριστού»: «*...ο και συνέγραψεν εν Πάτμω τη*

νήσω εξόριστος διατελών, μετά τριακονταδύο ἔτη της του Χριστοῦ αναλήψεως» (P. G 123, 1133, «Σχόλια εις το κατά Ιωάννη»). Ο Επιφάνιος Κύπρου ρίχνει ακόμα περισσότερο την χρονολογία της συγγραφῆς ἐπὶ Κλαυδίου, μεταξύ 41-54 κ.ε.

Για ὅλες τις παραπάνω διαφορετικὲς ἀπόψεις, υπάρχουν και τα ἀντίστοιχα «αποδεικτικὰ στοιχεῖα», ὅπως συμβαίνει κατὰ κανόνα σε κατασκευασμένα κείμενα.

Οι ἐιδικοὶ μελετητές θεωροῦν πιθανότερο ὅτι μέρος του κειμένου προέρχεται ἐν μέρει ἀπὸ το 60 κ.ε. και ἐν μέρει πρὸς το τέλος του πρώτου αἰώνα.

Σύμφωνα με τον καθηγητὴ Ἐρμαν Μπάρτ, «Με βάση την λεπτομερῆ μελέτη ὅλων των στοιχείων του κειμένου, οἱ περισσότεροι ἐρευνητές θεωροῦν ὅτι μέρη του βιβλίου γράφτηκαν κατὰ την διάρκεια της δεκαετίας του 60 κοινῆς ἐποχῆς». Ἐνῶ, «το βιβλίο δεν ολοκληρώθηκε πρὶν περάσουν 30 χρόνια ἢ και περισσότερα, πιθανόν γύρω στο 95 κοινῆς ἐποχῆς» (Εἰσαγωγή στα βιβλία της Κ. Διαθήκης, σ. 404).

Ἀς δούμε κάποια στοιχεῖα ἀπὸ το κείμενο...

Στο κεφάλαιο 17 αναφέρεται «τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης» (στ. 1). Ἀυτὴ κάθεται πάνω σε ἓνα «θηρίο» που ἔχει ἐπτὰ κεφάλια και δέκα κέρατα. Ἡ γυναίκα αὐτὴ φορά πορφύρα, χρυσό, τίμιους λίθους και μαργαριτάρια. Ἐπίσης κρατᾷ ἓνα χρυσὸ ποτήρι γεμάτο με βδελύγματα. Στο μέτωπό της «ὄνομα γεγραμμένον **μυστήριον** Βαβυλῶν ἢ μεγάλη ἢ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς» (στ. 5). Με το ὄνομα «Βαβυλῶν» υπονοεῖται ἡ Ρώμη (θα το δούμε στον οἰκεῖο τόπο). Ἀυτὴ μέθυσε ἀπὸ το αἷμα των ἀγίων και των μαρτύρων του Ἰησοῦ.

*ὦδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν **αἱ ἐπτὰ κεφαλαὶ ὄρη εἰσὶν ἐπτὰ** ὅπου ἡ γυνὴ κάθεται ἐπ' αὐτῶν καὶ **βασιλεῖς ἐπτὰ εἰσὶν οἱ πέντε ἔπασαν καὶ ὁ εἷς ἔστιν** ὁ ἄλλος οὕπω ἦλθεν καὶ, ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν καὶ ἐκ τῶν ἐπτὰ ἐστιν καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει.*

(στ. 9-11)

Τα ἐπτὰ κεφάλια εἶναι ἐπτὰ λόφοι. Πάνω σε αὐτὰ κάθεται ἡ γυναίκα του «οράματος». Ἡ Ρώμη ονομάζεται «ἐπτάλοφη», καθὼς βρίσκεται πάνω σε ἑπτά λόφους. Ἡ πόρνη γυναίκα εἶναι ἡ αυτοκρατορικὴ ρωμαϊκὴ ἐξουσία, που

όπως αναφέρεται στο κείμενο «κάθεται πάνω σε πολλά νερά», που «*λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι*» (στ. 15). Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία περιελάμβανε στα εδάφη της διάφορους λαούς, έθνη, και γλώσσες. Στην συνέχεια αναφέρεται σε επτά βασιλείς, εκ των οποίων οι πέντε έπεσαν (κυριάρχησαν στο παρελθόν), ο ένας είναι, ο άλλος ακόμα δεν ήρθε αλλά όταν έρθει πρέπει να μείνει λίγο. «οἱ πέντε ἔπεσαν καὶ ὁ εἷς ἔστι», κάτι που δείχνει ότι το συγκεκριμένο κομμάτι γράφεται κατά την διάρκεια της διακυβέρνησης του βου -κατά χρονική σειρά- Ρωμαίου αυτοκράτορα. Αυτό το στοιχείο αντιστοιχεί στην δεκαετία μεταξύ του 60-70 κ.ε. Ξεκινώντας την μέτρηση από τον Ιούλιο Καίσαρα, ο έκτος στην σειρά αυτοκράτορας είναι ο Νέρωνας, που κυβέρνησε μεταξύ 54-68 κ.ε. Συνεπώς, το εύρος τώρα διαμορφώνεται μεταξύ 60- 68 κ.ε.

Πρώτος ο Ιούλιος Καίσαρας, δεύτερος ο Οκταβιανός (27-14 π.κ.ε.), τρίτος ο Τιβέριος (14 π.κ.ε. – 37 κ.ε.), τέταρτος ο Καλιγούλας (37-41 κ.ε.), πέμπτος ο Κλαύδιος (41-54 κ.ε.), έκτος ο Νέρων (54-68 κ.ε.).

Οι χριστιανοί τον θεωρούσαν μεγάλο εχθρό τους, καθώς θεώρησαν ότι τους δίωκε για την πίστη τους. Στην πραγματικότητα, δίωξε τους χριστιανούς της Ρώμης περίπου το 64 κ.ε. (άρα δεν έχουμε γενικό διωγμό), εξαιτίας του εμπρησμού της πόλης (άρα, έχουμε ποινικό αδίκημα και όχι θρησκευτικά αίτια).

Υπάρχει όμως και ένα άλλο σημείο, όπου φαίνεται ότι ο λόγος αφορά τον Νέρωνα.

Στο κεφάλαιο 13, αναφέρεται πάλι ένα θηρίο με επτά κεφάλια και δέκα κέρατα. «*εἶδον μίαν τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη* καὶ ἐθαυμάσθη ἔν ὅλη τῇ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου» (13:3). Ένα από τα κεφάλια (δηλαδή, ένας από τους βασιλείς), ήταν «ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατο» αλλά τελικά θεραπεύτηκε. Με βάση τους πλαστογραφημένους «συβιλικούς χρησμούς», ο Νέρων θα επανέρχονταν στην ζωή.

Τέλος, να αναφέρουμε ότι η άποψη που θέλει τον Ιωάννη να βρίσκεται στην Πάτμο εξαιτίας εξορίας μετά από διωγμό, είναι αυθαίρετη. Παρά την καθιερωμένη αυτή αντίληψη, ο αρχιμανδρίτης Β. Στεφανίδης ισχυρίζεται ότι αυτό είναι **παρανόηση...**

Ο Ιωάννης ειργάσθη δια την διοργάνωσιν των χριστιανικῶν κοινοτήτων της Μ. Ασίας και διάδοσιν του χριστιανισμού. Μετέβη εις την νήσον Πάτμον, όπου έγγραφε την Αποκάλυψιν. Ως σκοπόν της μεταβάσεως η Αποκάλυψις αναφέρει "δια τον λόγον του Θεού και την μαρτυρίαν του Ιησού", ἦτοι δια το κήρυγμα

και την διάδοσιν του χριστιανισμού. Η λέξις "μαρτυρία" παρεξηγηθείσα εξελήφθη ως μαρτύριον. Εκ τούτου προέκυψεν η είδησις, ότι ο Ιωάννης μετέβη εις την Πάτμον ως εξόριστος, το οποίον πρώτην φοράν αναφέρει ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς.

(Εκκλησιαστική Ιστορία, σ. 39)

Δομή και περιεχόμενο της «Αποκάλυψης»

Χωρίο-κλειδί για την κατανόηση της δομής του βιβλίου, είναι το ακόλουθο: «γράψον ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γινέσθαι μετὰ ταῦτα» (Αποκάλυψη, 1:19). Επομένως, το βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη. Το «ἃ εἶδες», είναι το πρώτο κεφάλαιο το βιβλίου που είναι εισαγωγικό. Μαθαίνουμε ότι είναι «Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός» (1:1), με σκοπό να δείξει «τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει», τα οποία «ἔσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ» ο οποίος βρέθηκε «ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (1:9). Εκεί είδε σε κατάσταση εκστάσεως τον Ιησού ένδοξο, ο οποίος του παρήγγειλε να γράψει ὅσα βλέπει σε βιβλίο και να τα στείλει σε επτά ιστορικές εκκλησιαστικές κοινότητες που βρίσκονται σε επτά πόλης της Μικράς Ασίας. Στην Έφεσο, στην Σμύρνη, στην Πέργαμο, στα Θυάτειρα, στις Σάρδεις, στην Φιλαδέλφεια και στην Λαοδίκεια. Το δεύτερο μέρος, το «ἃ εἰσὶν», είναι οι επιστολές που αποστέλλονται σε αυτές τις κοινότητες, και είναι τα επόμενα δύο κεφάλαια. Το τρίτο και τελευταίο μέρος, είναι το κυρίως «προφητικό», το «ἃ μέλλει γινέσθαι μετὰ ταῦτα» (κεφ. 4-22). Σε αυτά, περιγράφεται η νίκη του Θεού και της Εκκλησίας του εναντίον των δυνάμεων του κακού, μέσα από εικόνες και σύμβολα. Ὅπως ακριβώς συμβαίνει σε κάθε ανάλογο κείμενο. Στα κεφάλαιο 4, ο Ιωάννης βρίσκεται στο άμεσο περιβάλλον του Θεού. Στο κεφάλαιο 5 παρουσιάζεται ένα βιβλίο κατασφραγισμένο με 7 σφραγίδες που μόνο ο Ιησούς μπορούσε να ανοίξει. Στα επόμενα κεφάλαια έως το τέλος, τρία είναι τα βασικά στοιχεία πριν την τελική επικράτηση της Βασιλείας του Θεού: α) το άνοιγμα των επτά σφραγίδων των καταστροφών, β) το σάλπισμα των επτά αγγέλων που συμπληρώνουν την καταστροφολογία, και γ) το περιβόητο χάραγμα του αντίχριστου με το «666» (κεφ. 13).

Οι εικόνες της «Αποκαλύψεως» είναι σκληρές. Η «Αποκάλυψη» είναι γραμμένη ώστε να προκαλεί πανικό στον αναγνώστη που θα την πάρει στα σοβαρά. Ο πλαστός φόβος και η προσφερόμενη ελπίδα είναι τα δύο «χαλινάρια» που χρησιμοποιεί ο ηνίοχος για να κατευθύνει εκεί που θέλει το άρμα του. Ο νούν νοείτω.

Ας δούμε ενδεικτικά ορισμένα τέτοια χωρία...

καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄηρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους μόνους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσιν μῆνας πέντε καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐχ εὕρῃσουσιν αὐτόν καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν.

(9:2-6)

λέγουσαν τῷ ἔκτῳ ἀγγέλῳ ὃς εἶχε τὴν σάλπιγγα Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἠτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἔνιαυτόν ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευμάτων τοῦ ἵππικοῦ δύο μυριάδες μυριάδων καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὀράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

(9:14-18)

διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

(12:12)

Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις Ὑπάγετε καὶ ἐκχέατε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς τῆ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνοῦντας. Καὶ ὁ δεῦτερος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσῃ. Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ ἐγένετο αἷμα καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος Δίκαιος Κύριε, εἶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ὄσιος ὅτι ταῦτα ἔκρινας ὅτι αἷμα ἀγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν ἄξιοί γάρ εἰσιν.

(16:1-6)

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη καὶ ἐμασσωῦντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου.

(16:10)

καὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντος, Ἀλληλουϊά• ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ• ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἣτις ἔφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς.

(19:2)

Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις• ἐγὼ εἶμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος τοῦ Δαβίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὀρθρινός. Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, Ἐλθε, καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, Ἐλθε, καὶ ὁ διψῶν ἐλθέτω• καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν. Συμμαρτυροῦμαι γὰρ παντὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, ἐάν τις ἐπιτιθῆ πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν βιβλίῳ τούτῳ καὶ ἐάν τις ἀφαιρῇ ἀπὸ τῶν λόγων βίβλου τῆς προφητείας ταύτης ἀφαιρήσει ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βίβλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας καὶ τῶν γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ. Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναὶ ἔρχομαι ταχύ.

(22:16-20)

Ο συγγραφέας παίζει με τις λέξεις «άβυσσος», «σκοτάδι», «καπνός», «θειάφι». Εικόνες καταστροφής και μάλιστα γενικής, εφόσον στον παραπάνω περιγραφόμενο πόλεμο θα σκοτωθεί το 1/3 των ανθρώπων. Πνεύμα εκδίκησης παντού. Οι πιστοί εκδικούνται τους μη πιστούς για τις αδικίες που υπέστησαν. Ο Θεός βασανίζει τους «αρνητές» του, αντί να τους εξοντώσει μια και καλή. Ο θάνατος προκρίνεται έναντι του πόνου που στέλνει ο Θεός, αλλά δεν βρίσκεται. Χτυπιέται η θάλασσα, τα ποτάμια, και το πόσιμο νερό. Μετατρέπονται σε αίμα. Φυσικά, και τούτο «δίκαιο». Θάνατος ακόμα και σε όσα βρίσκονται στη θάλασσα, παρ' ότι δεν σχετίζονται καθόλου με την υποδοχή του «αντίχριστου». Ο πόνος κάνει τους ανθρώπους να μασούν τις γλώσσες τους. Η φρίκη και ο παραλογισμός σε όλο τους το μεγαλείο. Από την άλλη πλευρά, χαρά και δοξολογία, εφόσον η έλευση του Ιησού είναι ταχεία.

Προσέξτε τις ομοιότητες αναφορικά με την ψυχολογία που θέλει να προωθήσει ο Ιωάννης, όπως διαφαίνεται σε ολόκληρο το βιβλίο του και της ψυχολογίας που επικρατεί στις χριστιανικές (παρα)εκκλησιαστικές οργανώσεις (και όχι μόνο). Ποιος ο χαρακτήρας του ηγέτη, του πιστού, και της κοινότητας.

Ο ψυχοθεραπευτής καθηγητής κος Καραγιάννης, γράφει στο βιβλίο του «Ρωγμές και Αγγίγματα»...

Ασχολείται με την καταστροφολογία, το τέλος του κόσμου, την εμφάνιση του Αντίχριστου. Περιμένει την τιμωρία των κακών ως ανταμοιβή γι' αυτά που στερήθηκε. Θεωρώντας, δηλαδή, τους ανθρώπους που δεν αντιστέκονται στο κακό ως "τυχερούς", που περνούν καλύτερη ζωή από αυτόν, αναμένει την τιμωρία τους για να δικαιωθεί ο ίδιος. Γι' αυτό αναζητά "σημεία" που να επιβεβαιώνουν τις αντιλήψεις του. Επομένως έλκεται από θρησκευτικές κοινότητες από διέπονται από αντίστοιχη ιδεολογία. Που ο υπεύθυνος της ομάδας καλλιεργεί κλίμα αμείλικτης τιμωρίας της κάθε παρακοής, και κηρύττει έναν αντίστοιχο Θεό-τιμωρό. [...] Οι συζητήσεις μέσα στην ομάδα είναι συναισθηματικά φορτισμένες και πάντα έντονα επικριτικές για τους ανθρώπους τους εκτός ομάδας. Ευνοείται η μεταφορά ειδήσεων που επιβεβαιώνουν ότι ο κόσμος οδεύει στην καταστροφή, που οδηγεί μέσω των αναπτυσσόμενων φοβιών στη συσπείρωση της ομάδας, και στην προσήλωση στον αρχηγό, που θα προστατεύει τα μέλη από όλους τους κινδύνους. Στα πλαίσια αυτά, έχει χαθεί η προσωπική ελευθερία.

Το χρονικό εύρος της επαλήθευσης των «προφητειών»

Η «Αποκάλυψη» ισχυρίζεται ότι περιέχει «προφητείες». «Δεῖ σε **πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς**» (10:11). «**Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου** ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν» (22:10).

Μάλιστα ορίζει ξεκάθαρα και τον χρονικό ορίζοντα της εκπληρώσεώς τους. Στο πρώτο εισαγωγικό κεφάλαιο αναφέρεται σαφώς:

«**Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει** καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ» (1:1).

«**μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς**» (1:3).

«**Ἰδοῦ, ἔρχεται** μετὰ τῶν νεφελῶν καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν καὶ κόψονται ἐπ’ αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς» (1:7).

Αλλά και στο τελευταίο κεφάλαιο, ως επιστέγασμα, αναφέρεται:

«**Ἰδοῦ, ἔρχομαι ταχύ.** μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου» (22:7).

«**Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν**» (22:10).

«**Ἰδοῦ, ἔρχομαι ταχύ** καὶ ὁ μισθός μου μετ’ ἐμοῦ ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐσται» (22:12).

«**Ναὶ ἔρχομαι ταχύ**» (22:20).

Όλες αυτές οι αναφορές του κειμένου δεν αφήνουν κανένα περιθώριο αμφισβήτησης, ότι όλα αυτά αφορούν μια πολύ κοντινή εποχή σε σχέση με την εποχή του συγγραφέα. Μάλιστα στο χωρίο 1:7 γίνεται αναφορά σε εκείνους που «εξεκέντησαν» τον Ιησού. Οι σταυρωτές του θα ήταν ακόμα εν ζωή, όταν ο Ιησούς

θα έκανε την επάνοδό του στη γη. Και αυτό δείχνει ότι η Β΄ Παρουσία και το τέλος της όλης «προφητείας» θα ελάμβανε χώρα τον πρώτο αιώνα.

Καθίσταται λοιπόν σαφές, ότι όσοι πιστεύουν ότι τα γραφόμενα της «Αποκάλυψης» αφορούν την εποχή μας, βρίσκονται σε πλάνη και παρερμηνεύουν το κείμενο. Ό,τι ήταν να γίνει, εξαντλείται σε εκείνη την -προ αιώνων- περασμένη εποχή.

Στο δεύτερο μέρος, θα δούμε περισσότερα για το αν πράγματι προφητεύεται κάτι στην «Αποκάλυψη», τις αρχικές απόψεις των χριστιανών, την μαρτυρία των συνόδων και των κανόνων και θα πούμε δυο λόγια για το που τελικά εξυπηρετεί το βιβλίο αυτό.

Διομήδης